

Притуляк З. Л.

студентка 5-го курсу факультету соціології і права

Науковий керівник:

Кравчук О.О.,

к.ю.н, доцент, факультет соціології та права НТУУ «КПІ»

АВТОМАТИЧНЕ ВІДШКОДУВАННЯ ПДВ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ І ПРАКТИЧНА ДІЙСНІСТЬ

Бюджетне відшкодування податку на додану вартість є сталою процедурою, яку виконує держава в процесі своєї діяльності, але з моменту прийняття Податкового кодексу відшкодування ПДВ стало автоматичним.

Теоретично дане нововведення було закріплено наступним чином:

згідно пп. 14.1.18 ст. 14 Податкового кодексу України бюджетне відшкодування є відшкодуванням негативного значення ПДВ з держбюджету за результатами перевірки платника податків, що підтверджує правомірність сум бюджетного відшкодування податку, у тому числі автоматичне бюджетне відшкодування. При цьому, якщо процедура бюджетного відшкодування ПДВ в загальному порядку не є новою для України, то автоматичне відшкодування - це новела ПК України, що представляється громадськості як своєрідне досягнення українського податкового законодавства [1].

В законодавстві чітко врегульовано порядок автоматичного відшкодування ПДВ, визначено перелік осіб та критерії, яким вони повинні відповідати, щоб мати можливість відшкодування ПДВ з державного бюджету.

Право на отримання автоматичного відшкодування ПДВ мають особи (юридичні особи і ФОП), що відповідають критеріям визначених у Податковому кодексі (наприклад: не перебувають у судових процедурах банкрутства, мають необоротні активи, залишкова балансова вартість яких на звітну дату за даними податкового обліку перевищує у три рази суму податку, заявлену до відшкодування і т. д.), при цьому в строк визначений законодавством подали декларацію по ПДВ і відповідну заяву про його автоматичне відшкодування.

Після подачі податкової інформації, здійснюється аналіз звітних показників платника податків. Протягом 15 календарних днів після подачі звітності формуються списки платників податків: яким надано право на автоматичне відшкодування ПДВ, а яким відмовлено.

Автоматичне відшкодування ПДВ здійснюється за результатами камеральної перевірки, яка проводиться впродовж 20 днів, що йдуть за граничним терміном отримання податкової декларації відповідно до п. 200.18. Податкового кодексу України [1].

Здавалося б в теоретичному аспекті все зрозуміло, але на практиці автоматичне відшкодування ПДВ отримали далеко не усі ті, що бажають. Держбюджет на 2015 рік передбачає відшкодувати суб'єктам господарювання в цілому за нинішній рік близько 58 млрд грн ПДВ, при цьому за перший квартал відшкодовано лише 12 млрд, що на 2, 5 млрд менше плану [2].

Причин для пояснення даного факту можна припустити багато, наприклад:

1). по проведеному аналізу в основному платники не відповідали критеріям автоматичного відшкодування через низький рівень зарплати і розбіжності даних про ПДВ платників і контрагентів. Якщо мінімальна зарплата в Україні становить 1218 грн, а щоб розраховувати на автоматичне відшкодування ПДВ рівень заробітної плати повинен мінімум у 2, 5 рази перевищувати мінімальну заробітну плату, для середнього бізнесу дана сума є загрозливою. Тому з 1 січня 2015 року були внесені зміни до Податкового кодексу і пункт щодо рівня заробітної плати був усунений.

2). ще однією проблемою автоматичного відшкодування є те, що відшкодування здійснюється із пропуском строків, саме автоматичне відшкодування має на увазі, що виплата здійснюється одразу.

Борг держави перед бізнесом продовжує зростати, цифри називають різні — від 20 млрд до 35 млрд грн. Але проблема постає не в тому скільки держава заборгувала платникам, а в тому, що боргу взагалі не повинно бути. Оскільки механізм сплати ПДВ передбачає відволікання обігових коштів, то для того, щоб він працював правильно, ці кошти мають

повертатися вчасно. Підтвердженням цього факту є рішення Європейського суду з прав людини справа "Інтерсплав проти України" від 9 січня 2007 року, суд розцінював затримки у відшкодуванні ПДВ як втручання у право власності [3] .

Отже, зараз платникам податків залишається лише надіятись на усунення практичних недоліків автоматичного відшкодування ПДВ, або ж у разі, якщо платнику було неправомірно або несвоєчасно здійснено бюджетне відшкодування ПДВ звертатися до суду за захистом своїх прав.

Список використаних джерел:

1. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2011. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

2. Закон України « Про державний бюджет України» [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80-19>

3. Справа "Інтерсплав проти України" [Електронний ресурс] // Рішення Європейського суду з прав людини [Електронний ресурс] // Страсбург - 2007–Режим доступу до ресурсу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/974_194